

Diplomás pályakövetés – diplomás kutatás, 2010

A pedagógusképzés diplomásainak munkaerő-piaci helyzete

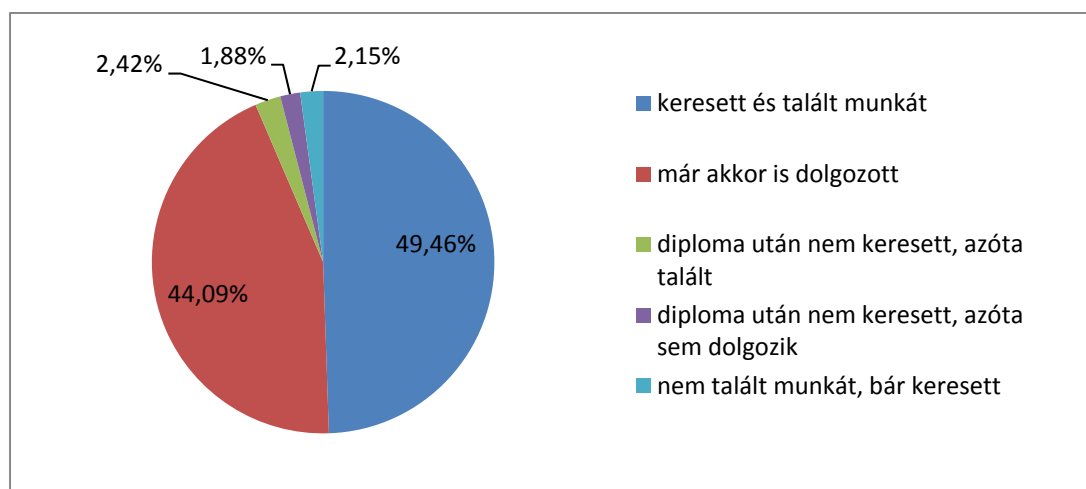
Az Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. által végzett, Diplomás pályakövetés 2009-2010 kutatási program végzeteket érintő felmérése során 4500 fő 2007-ben diplomázott egykori hallgató személyes megkeresésen alapuló kérdőíves adatfelvétele zajlott le. Következő írásunk a pedagógusképzésben végzett diplomások munkaerő-piaci helyzetébe igyekszik néhány főbb szempont alapján rövid betekintést nyújtani.

Az elhelyezkedés körülményei, az első munkahely

A diploma megszerzése után a szakmai életút egyik választóvonalához érnek a frissen diplomázottak, amikor megpróbálnak elhelyezkedni a folyamatosan változó munkaerő-piac világában. Már a felsőfokú tanulmányok során tanácsos és célszerű szakmai tapasztalatok, gyakorlatok megszerzésére törekedni. Kutatásunk adatai azt mutatják, hogy a végzetek egy jelentős része felsőfokú tanulmányai alatt nem dolgozott, csupán ötből kettő válaszadó szerzett munkatapasztalatot diákévei alatt. A frissen diplomázott pedagógusok megközelítőleg 45 százaléka élt a szakmai gyakorlat megszerzésének lehetőségével és már felsőoktatási éve alatt vállalt munkát. Ez az arány közel áll az átlagosnak mondható 40 százalékhoz, bár kismértékben meghaladja azt.

1. ábra Álláskeresés az államvizsga után – pedagógusképzés képzési terület

A pedagógusok százalékos megoszlása

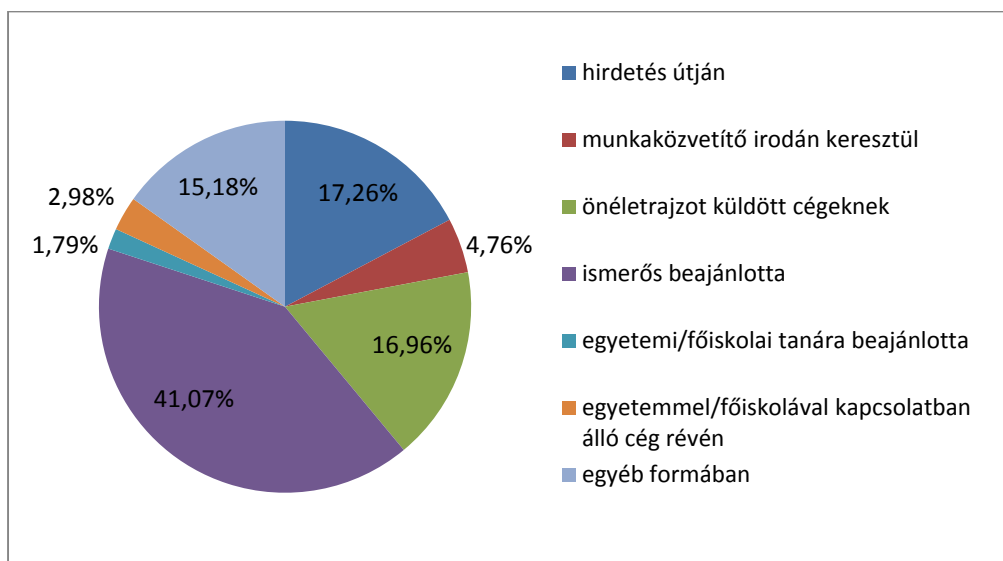
N=372

Talán ennek is köszönhetően a pedagógusok többségének nem jelentett akadályt a munkaerőpiacra való kilépés, a sikeres elhelyezkedés. A már említett 45 százalék mellett a végzettek megközelítőleg fele sikeresen vette az akadályt, és az államvizsgát követően talált is magának megfelelő munkahelyet. Elhelyezkedési problémákról a válaszadók mindössze 2,15 százaléka számolt be, ők az álláskeresés ellenére sem tudtak elhelyezkedni, a válaszadók további 1,88 százaléka pedig nem is keresett állást az államvizsgát követően; a frissdiplomás pedagógusok lényegében a teljes diplomáscsoporthoz hasonló arányban tudnak elhelyezkedni a munkaerőpiacon.

A diploma megszerzése és az első munkába állás között eltelt időtartam vizsgálata már kevésbé fest kedvező képet a pedagógusokról. A pedagógus végzettségűek lényegesen hosszabb időt töltenek el a „pályakezdő munkanélküliség” szakaszában más képzési területek végzettjeihez képest – átlagosan 4,28 hónap alatt tudnak elhelyezkedni, mely a teljes minta átlagát (3,54 hónap) jelentősen meghaladja. A pedagógusok munkába állásának hosszát egyedül a természet- és társadalomtudósok múlják felül.

2. ábra Az első munkahely megtalálásának módja – pedagógusképzés terület

A pedagógusok százalékos megoszlása

N=336

A legtöbben ismerősök ajánlásával tudtak belépni a munka világába– ez a teljes diplomát szerzett körre jellemző; ahogy a pedagógusi terület diplomásai, úgy valamennyi felsőoktatásban végzett hallgató körében is közel negyven százalékot tesz ki azok aránya, akik ismerősök révén tettek szert első állandó munkahelyükre. A válaszadó pedagógusok mintegy 17-17 százaléka álláshirdetés és önéletrajz küldésével, „spontán megkeresés” útján találta meg első állandó munkahelyét, emellett érdemes megemlítenünk, hogy az egyetemi, főiskolai tanárok általi beajánlás ezen a képzési területen is meglehetősen alacsony arányt mutatott.

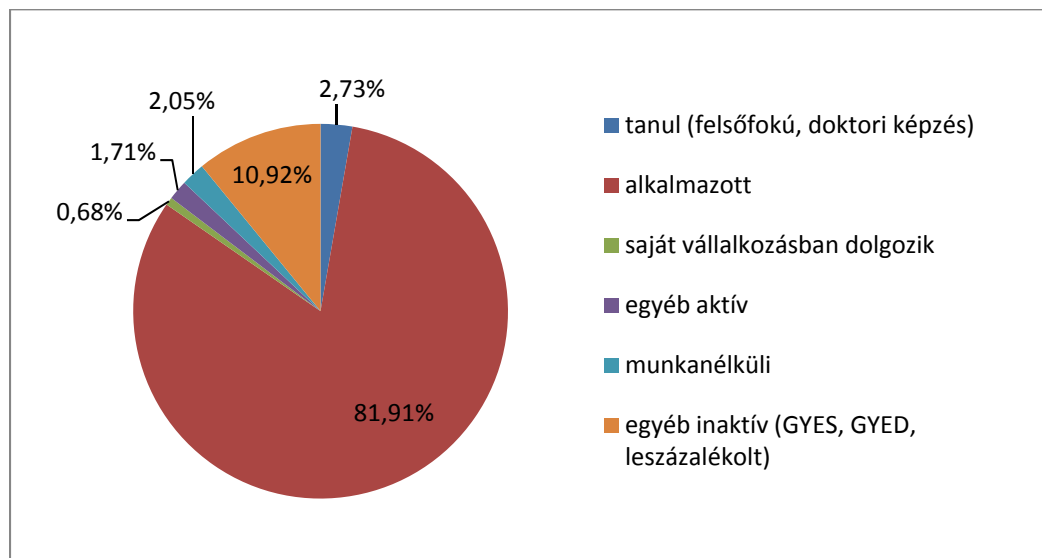
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Munkaerő-piaci státus három évvel a végzés után

Három évvel a végzés után a pedagógus végzettek 82 százaléka alkalmazotti munkaviszonyban áll; a saját vállalkozást működtetők aránya pedig nem éri el az egy százalékot sem. Mivel leginkább a pedagógusi pályát jellemzi a női többség, így igen magas a kisgyermekesek (gyesen, gyeden) lévők aránya, a többi képzési terület átlagának kétszeresét teszik ki. A felsőfokú tanulmányokat és doktori képzést végzők aránya viszont meglehetősen alacsony az átlaghoz képest. A munkanélküliség a teljes diplomás-csoporthoz viszonyítva nem magasabb a pedagógusok körében sem, a válaszadók csupán kettő százaléka nem dolgozik.

3. ábra Jelenlegi foglalkozási státus – pedagógusképzés terület

A pedagógusok százalékos megoszlása

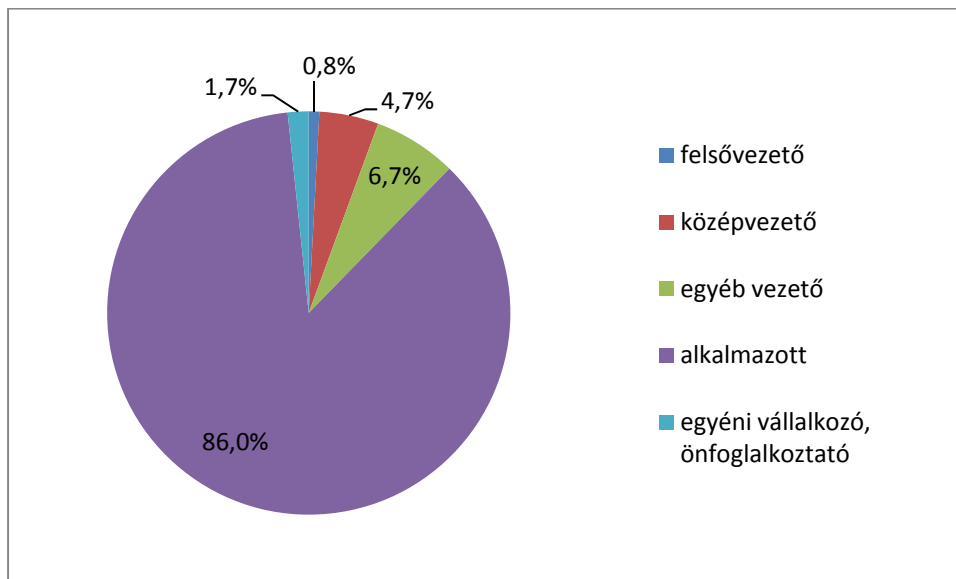
N=293

A munkahelyi beosztást tekintve a pedagógusok közül az alkalmazásban állók megközelítőleg 86 százaléka beosztottként dolgozik, ez az arány lényegesen magasabb az átlagosnál. A pedagógusi pályán az átlagosnál lassabb a karrierépítés, hiszen a felső- és középvezetők aránya nagymértékben alacsonyabb az alappopulációnál mért százalékoknál. A felsővezetői pozícióban dolgozó 3 éve végzett pedagógusok aránya nem éri el az egy százalékot sem (melynek aránya a teljes diplomás-csoportnál megközelítőleg 4 százalék); továbbá a mintába került pedagógusok a középvezetői pozíciókat is ritkábban töltik be, csupán 4,7 százalékuk, mely arány lényegesen alacsonyabb a teljes mintában mért 10,5 százaléknál. Az egyéni vállalkozói, önfoglalkoztatói életforma sem gyakori a pedagógusok körében, a megkérdezettek csupán 1,7 százaléka visz saját vállalkozást.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

4. ábra A munkahelyen betöltött pozíció – pedagógusképzési terület

A pedagógusok százalékos megoszlása

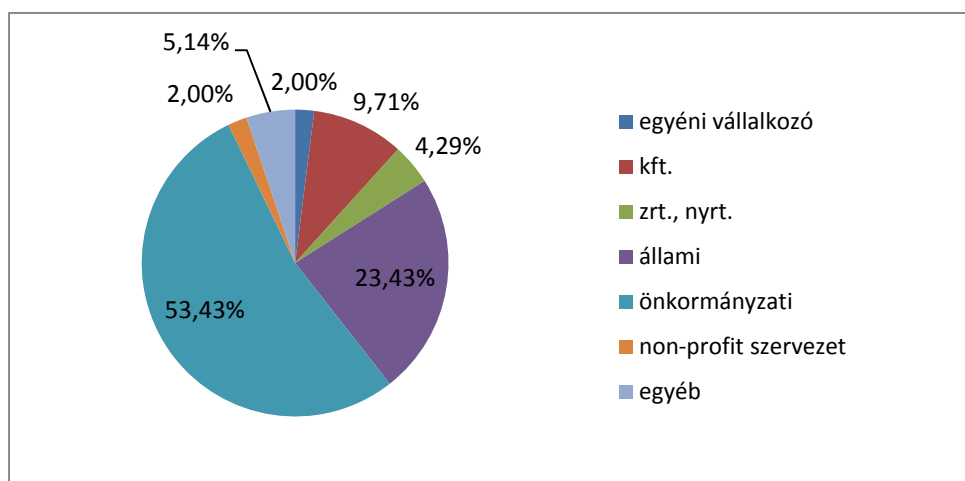

N=358

A munkaerő-piaci státusz teljes felmérése érdekében a frissen diplomázottak munkahelyi cégformáját is megvizsgáltuk, ami alapján elmondhatjuk, hogy a pedagógusok többsége az önkormányzati és az állami szféra felé orientálódik. A válaszadók több mint fele önkormányzati és további 23 százaléka állami cégnél dolgozik, a magánszférát kevésbé választják. Presztízs szempontból a pedagógusok körében a legmagasabb elismertségnek az egyetemi, főiskolai oktatói hely örvend.

5. ábra A jelenlegi munkahely cégformája – pedagógusképzési terület

A pedagógusok százalékos megoszlása

N=350

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

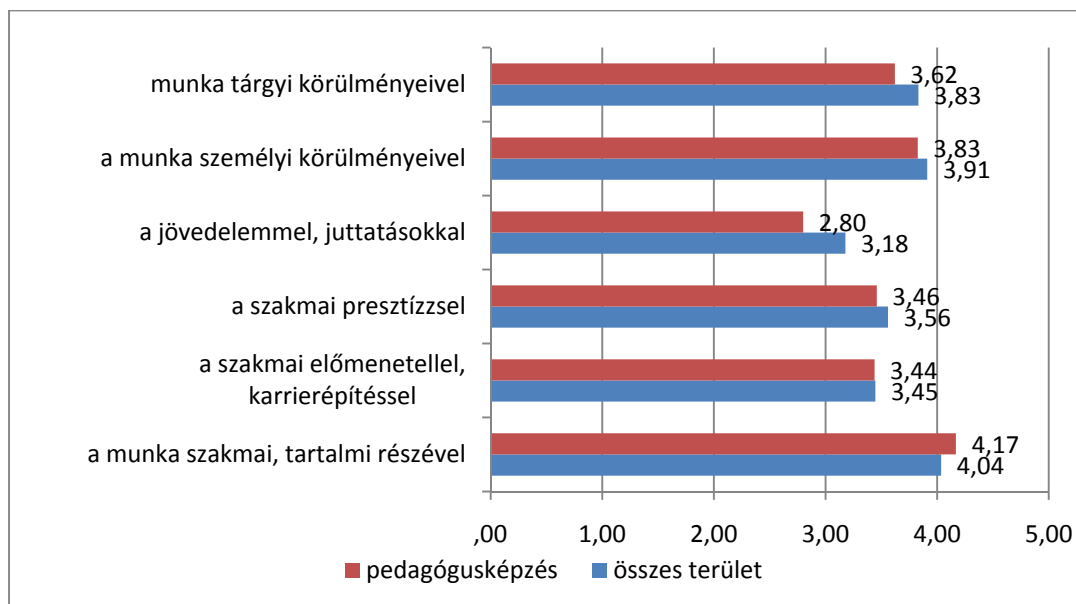
A pedagógusok körében viszonylag magas a munkahelyhez való ragaszkodás aránya, az alkalmazásban álló válaszadók megközelítőleg háromnegyede a mintavétel pillanatában a végzettség megszerzése utáni első munkahelyen dolgozik, vagy ugyanazt a folyamatos megbízási munkát végzi; az elkövetkező években ezen 44 százalékuk nem is szándékozik változtatni.

Az alkalmazás körülményei – jövedelem és a munkával való elégedettség

A pedagógusok saját bevallásán alapuló havi nettó összjövedelme 109 000 forint, ez jelentősen elmarad a teljes minta 135 ezer forintos nettó átlagjövedelmétől. Ezzel az összeggel a pedagógusok a diplomások legrosszabbul kereső csoportját alkotják. Nem véletlen, hogy a végzett munka egyes értékelési aspektusai közül a pedagógusi terület diplomásai a fizetési, jövedelmi feltételekkel elégedettek a legkevésbé. A pedagógusok körében az egyetlen aspektus, mely elégedettséget mutat a munka szakmai, tartalmi része, mely kifejezetten vonzó elemként merül fel a pedagógusok esetében.

6. ábra Elégedettség a végzett munkával- pedagógusképzés terület

1-től 5-ig adható értékelések átlaga

További tanulmányi tervek

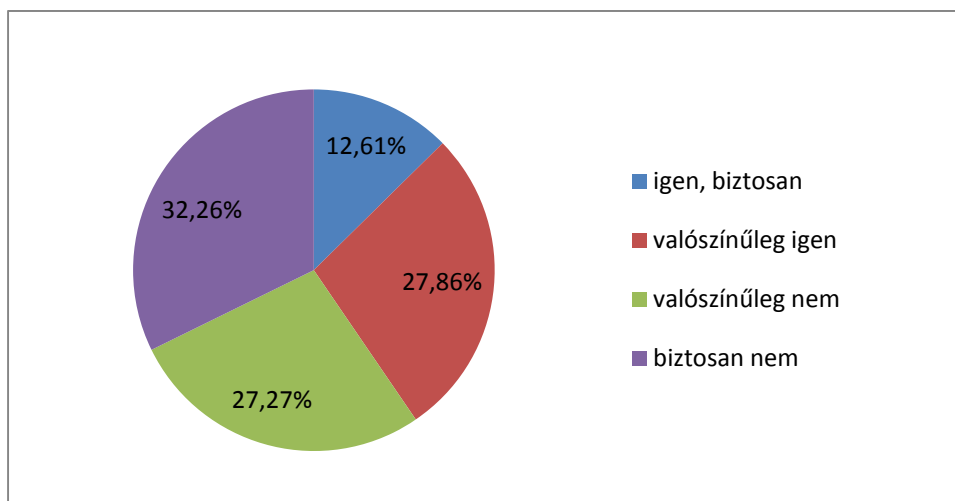
A munka melletti tanulás, az (első) diploma megszerzését követő további képzések, tanfolyamok elvégzése iránti igény mind a munkáltatók, mind a munkavállalók részéről egyre növekvő népszerűségnek örvend és egyre nagyobb hangsúlyt kap a szakpolitikai kérdések között is.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Ennek ellenére a pedagógusok körében a munka melletti tanulási tervek meglehetősen alacsonyak, mely kismértékben tér el a teljes diplomás-csoporthoz viszonyítva. A válaszadók 13 százaléka biztosan elvégez a közeljövőben valamilyen újabb képzést vagy tanfolyamot, további 28 százalékuk pedig valószínűnek tartja, hogy ismét felsőfokú vagy egyéb tanulmányokat kezd. A megkérdezett pedagógusok 32 százaléka biztosan nem és további 27 százaléka valószínűleg nem tervez további tanulmányokat a szaktudásuk fejlesztése, bővítése érdekében.

7. ábra Tervez további tanulmányokat a következő években? – pedagógusképzés terület

A pedagógusok százalékos megoszlása

N=341